

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/169/144/95

WYBORY PREZYDENCKIE - PREFERENCJE PO OGŁOSZENIU TERMINU WYBORÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, WRZESIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Kampania wyborcza jest coraz silniej obecna w życiu publicznym. Chęć startu w wyborach zgłaszają wciąż nowi pretendenci do urzędu prezydenckiego. W ruchliwych punktach miast, na wiecach przedwyborczych, a także za pośrednictwem prasy poszczególne komitety zbierają podpisy na swoich kandydatów. Już tylko kilka tygodni dzieli nas od zamknięcia ostatecznej listy osób ubiegających się o prezydenturę. Wydarzenie goni wydarzenie i należy się spodziewać, że ich tempo będzie narastać.

Nasz drugi wrześniowy sondaż¹ poświęcony wyborczym preferencjom Polaków odbył się po decyzji władz PSL dotyczącej wystawienia kandydatury Waldemara Pawlaka. Tuż przed realizacją badania wyborcy dowiedzieli się również o kandydowaniu na najwyższy urząd w państwie byłego prezesa NIK Lecha Kaczyńskiego. Dotychczasową listę pretendentów uzupełnił ponadto pamiętny z poprzednich wyborów Stanisław Tymiński. Należy też zaznaczyć, że badanie przeprowadzono przed wycofaniem swej kandydatury przez Adama Strzembosza i jego apelem o poparcie w wyborach Hanny Gronkiewicz-Waltz, skierowanym do własnych zwolenników. W trakcie realizacji sondażu akces do wyborów zgłosił natomiast wspierany przez Republikanów Marek Markiewicz, którego nie ma jeszcze na naszej liście pretendentów.

Frekwencja wyborcza

Zamiar głosowania w wyborach prezydenckich zgłasza obecnie 70% badanych, zatem od dłuższego już czasu deklarowana frekwencja wyborcza kształtuje się na dość stałym i wysokim poziomie. W rzeczywistości nie należy jednak oczekiwać, iż odsetek głosujących będzie aż tak wysoki. Regułą bowiem jest, że więcej osób deklaruje swój udział w wyborach niż faktycznie wybiera się do urn.

¹ Badanie typu "Omnibus", 8-11 września '95, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=968).

Preferencje wyborcze

Pierwszą pozycję w rankingu prezydenckim niezmiennie zajmuje Aleksander Kwaśniewski. Spadek jego notowań w pierwszych dniach września okazał się krótkotrwały. Lider SLD może obecnie liczyć na poparcie jednej czwartej osób deklarujących udział w wyborach.

Tabela 1. Na kogo najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? (N=675)

	I '95	II	III	IV (I)	IV (II)	V (I)	V (II)	VI (I)	VI (II)	VII	VIII	IX (I)	IX (II)
Aleksander Kwaśniewski	14	16	19	18	24	20	26	25	24	23	24	21	25
Hanna Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	-	4	11	12	12	12	15	16
Lech Wałęsa	11	8	13	7	11	8	12	12	13	14	13	12	16
Jacek Kuroń	10	14	10	14	15	15	11	10	11	10	9	8	9
Tadeusz Zieliński	9	13	16	11	8	15	12	11	9	11	9	11	8
Waldemar Pawlak	6	6	3	3	5	3	4	3	4	3	3	5	5
Jan Olszewski	1	2	2	2	1	3	2	3	2	2	3	3	3
Adam Strzembosz	3	3	4	11	8	8	7	5	4	3	3	2	2
Stanisław Tymiąski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Janusz Korwin-Mikke	-	-	-	2	1	1	1	1	1	-	-	-	1
Leszek Moczulski	2	3	3	-	-	-	3	2	1	2	3	2	1
Lech Kaczyński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Ktoś inny	-	-	-	-	-	2	5	1	1	1	1	2	2
Trudno powiedzieć	21	14	9	6	8	6	6	6	9	7	10	12	11

Kandydatem, który - oprócz Kwaśniewskiego - wyraźnie umocnił swoją pozycję w rankingu, jest Lech Wałęsa. Chęć głosowania na niego deklaruje obecnie więcej osób (o 4 punkty procentowe) niż na początku września. Jest to zarazem najlepszy wynik uzyskany przez Lecha Wałęsę od początku roku. Nie zmieniły się natomiast notowania Hanny Gronkiewicz-

Waltz. Stwierdzony ostatnio wzrost poparcia dla prezes NBP daje jej w dalszym ciągu drugą pozycję w rankingu, choć zajmuje ją ona obecnie *ex aequo* z Lechem Wałęsą. W ciągu ostatnich dni nie zmieniły się także notowania Jacka Kuronia. Stracił natomiast nieco swych dotychczasowych zwolenników Tadeusz Zieliński - liczba osób deklarujących poparcie dla niego spadła o trzy punkty procentowe. Rezygnacja Józefa Zycha z ubiegania się o prezydenturę i wybór Waldemara Pawlaka na kandydata ludowców nie daje, jak na razie, reprezentantowi PSL zbyt wielkich szans na zwycięstwo. Cieszy się on paprciem 5% zapowiadających swój udział w głosowaniu.

Bardzo niewielkie poparcie uzyskują niedawno zgłoszeni pretendenci do urzędu prezydenckiego: Lech Kaczyński oraz "czarny koń" poprzednich wyborów - Stanisław Tymiński.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdy pytamy ludzi o to, czy zamierzają wziąć udział w wyborach prezydenckich, sporo odpowiada, że nie pójdzie głosować. A czy Pan(i) pójdzie czy też, jak wiele innych osób, nie weźmie udziału w wyborach?
1 - Na pewno wezmę udział w wyborach; 2 - Jeszcze nie wiem, waham się; 3 - Raczej nie wezmę udziału w wyborach (%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	70	18	12	967
Płeć				
Mężczyźni	73	16	10	457
Kobiety	67	19	14	510
Wiek				
do 24 lat	55	29	16	132
25-34	63	18	19	174
35-44	72	17	11	191
45-54	79	16	5	190
55-64	79	14	7	132
65 lat i więcej	71	13	16	149
Miejsce zamieszkania				
Wieś	68	18	14	354
Miasto do 20 tys.	70	21	9	123
od 21 do 100 tys.	73	17	10	168
101-500 tys.	69	19	12	177
501 tys. i więcej mieszk.	75	13	12	144
Region				
Północny	74	15	11	101
Zachodni	73	13	14	116
Środkowozachodni	72	18	9	133
Środkowy	64	21	15	196
Wschodni	67	20	13	101
Południowo-wschodni	74	16	10	163
Południowo-zachodni	70	19	11	157
Wykształcenie				
Podstawowe	65	19	16	345
Zasadnicze zawodowe	68	20	12	247
Średnie	73	17	10	294
Wyższe	90	8	2	82
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	89	5	6	76
Prac.umysł.niż.szczebła	75	19	6	88
Pracownicy fiz.- umysł.	64	24	12	64
Robotnicy wykwalifikowani	60	28	12	120
Robotnicy niewykwalifik.	53	31	16	51
Rolnicy	73	18	9	64
Prywatni przedsiębiorcy	72	13	16	44
Bierni zawodowo				
Renciści	76	10	14	127
Emeryci	75	14	11	181
Uczniowie i studenci	63	22	15	36
Bezrobotni	68	17	15	76
Gospodynie domowe i inni	49	27	25	38
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	80	12	7	97
Sektor państwowy	68	25	6	147
Sektor prywatny	66	21	14	185
Spółdzielczość	68	16	17	15
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 125 zł	59	21	20	179
125 - 199	72	17	11	123
200 - 274	68	21	12	258
275 - 324	71	17	12	129
325 i powyżej	79	13	7	216
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	21	18	360
Średnie	75	15	10	415
Dobre	78	17	6	192
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	20	21	71
Raz w tygodniu	74	18	8	551
Kilka razy w roku	65	17	18	262
W ogóle nie uczestniczy	69	15	16	78
Poglądy polityczne				
Lewica	79	12	9	179
Centrum	74	16	9	278
Prawica	76	17	8	259
Trudno powiedzieć	53	24	22	246

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich? Proszę wskazać jedną osobę. 1 - Hanna Gronkiewicz-Waltz; 2 - Janusz Korwin-Mikke; 3 - Jacek Kuron; 4 - Aleksander Kwaśniewski; 5 - Lech Kaczyński; 6 - Leszek Moczulski; 7 - Jan Olszewski; 8 - Waldemar Pawlak

(%)

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	16	1	9	25	1	1	3	5
Płeć								
Mężczyźni	13	1	10	26	0	2	2	4
Kobiety	19	0	7	25	1	0	4	5
Wiek								
do 24 lat	30	2	14	20	0	0	6	4
25-34	21	2	6	25	0	0	1	10
35-44	10	0	10	27	0	2	3	5
45-54	11	0	10	35	0	1	3	3
55-64	24	1	5	18	1	0	3	3
65 lat i więcej	8	0	7	19	2	1	5	3
Miejsce zamieszkania								
Wieś	16	0	8	20	0	2	4	13
Miasto do 20 tys.	23	2	6	28	2	0	2	0
od 21 do 100 tys.	15	1	9	31	0	2	3	0
101-500 tys.	12	2	9	34	0	0	3	1
501 tys.i więcej mieszk.	16	0	10	19	1	0	2	0
Region								
Północny	6	2	8	40	0	0	3	2
Zachodni	19	0	11	37	2	1	1	0
Środkowozachodni	18	0	6	24	0	0	2	6
Środkowy	21	1	8	18	1	0	8	6
Wschodni	11	2	10	19	0	5	8	2
Południowo-wschodni	14	0	8	20	0	2	3	10
Południowo-zachodni	19	1	10	25	0	0	3	3
Wykształcenie								
Podstawowe	15	0	11	17	1	1	5	5
Zasadnicze zawodowe	11	0	9	29	0	2	4	6
Średnie	18	1	7	33	0	1	1	4
Wyższe	25	1	7	17	2	0	4	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier.,inteligencja	26	1	4	27	0	1	3	2
Prac.umysł.niż.szczębla	21	0	3	40	0	0	5	2
Pracownicy fiz.- umysł.	8	0	12	43	0	6	5	3
Robotnicy wykwalifikowani	11	0	12	26	0	3	0	7
Robotnicy niewykwalifik.	3	5	6	18	0	0	10	2
Rolnicy	14	0	3	17	0	0	3	29
Prywatni przedsiębiorcy	15	0	16	30	0	0	4	0
Bierni zawodowo								
Renciści	20	1	11	18	0	1	0	2
Emeryci	11	0	6	20	3	0	5	3
Uczniowie i studenci	26	0	10	25	0	0	0	0
Bezrobotni	22	2	15	19	0	0	5	5
Gospodynie domowe i inni	22	0	13	29	0	0	0	4
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	25	0	4	39	0	0	3	1
Sektor państwowy	14	0	6	28	0	4	3	4
Sektor prywatny	11	2	13	30	0	1	3	4
Spółdzielczość	27	0	0	28	0	0	28	5
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 125 zł	13	0	8	18	0	4	4	13
125 - 199	20	0	14	24	0	0	0	5
200 - 274	16	0	9	28	0	0	2	2
275 - 324	13	3	6	26	2	0	5	3
325 i powyżej	17	1	8	28	0	0	6	0
Ocena własnych war. mater.								
Złe	10	1	12	23	1	2	2	5
Średnie	17	1	7	26	0	1	4	5
Dobre	23	0	7	27	0	1	2	3
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	32	0	2	2	0	0	4	0
Raz w tygodniu	18	1	7	19	1	1	4	7
Kilka razy w roku	9	1	11	36	0	0	2	1
W ogóle nie uczestniczy	11	0	15	62	0	0	0	0
Poglądy polityczne								
Lewica	6	0	4	64	0	0	2	3
Centrum	19	0	10	23	0	1	3	5
Prawica	24	2	8	8	2	1	5	3
Trudno powiedzieć	10	0	11	11	0	1	2	9

Tabela 2 (cd). 9 - Adam Strzembosz; 10 - Stanisław Tymiński; 11 - Lech Wałęsa; 12 - Tadeusz Zieliński;
13 - Ktoś inny

	9	10	11	12	13	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	2	2	16	8	2	10	675
Płeć							
Mężczyźni	2	4	18	7	2	10	332
Kobiety	1	1	13	10	1	11	343
Wiek							
do 24 lat	0	1	7	5	1	11	73
25-34	1	6	12	8	2	5	109
35-44	3	5	10	11	3	11	136
45-54	1	1	17	10	1	7	149
55-64	2	0	19	6	0	17	103
65 lat i więcej	4	1	28	7	2	12	105
Miejsce zamieszkania							
Wieś	1	3	11	6	1	13	240
Miasto do 20 tys.	0	3	8	14	0	12	86
od 21 do 100 tys.	2	3	16	9	3	7	122
101-500 tys.	3	2	21	5	3	5	120
501 tys.i więcej mieszk.	3	0	26	10	1	11	108
Region							
Północny	0	1	23	11	2	2	74
Zachodni	2	2	12	5	2	6	85
Środkowozachodni	1	2	11	11	0	18	96
Środkowy	1	0	20	8	3	9	125
Wschodni	2	6	20	5	1	8	68
Południowo-wschodni	3	2	12	10	1	14	117
Południowo-zachodni	3	4	14	6	2	11	109
Wykształcenie							
Podstawowe	2	3	20	5	1	15	222
Zasadnicze zawodowe	2	3	13	9	0	11	166
Średnie	1	2	15	9	2	6	213
Wyższe	4	0	9	15	5	9	73
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier.,inteligencja	4	0	9	15	4	4	68
Prac.umysł.niż.szczębla	1	0	11	6	3	7	66
Pracownicy fiz.- umysł.	0	7	8	2	0	6	41
Robotnicy wykwalifikowani	1	6	12	12	0	10	71
Robotnicy niewykwalifik.	0	2	25	2	0	27	27
Rolnicy	0	2	7	7	0	17	47
Prywatni przedsiębiorcy	0	0	20	6	2	7	32
Bierni zawodowo							
Renciści	3	0	22	8	2	12	96
Emeryci	3	1	24	9	2	13	135
Uczniowie i studenci	0	0	20	10	0	9	22
Bezrobotni	2	10	9	7	2	2	50
Gospodynie domowe i inni	0	0	13	9	0	10	19
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	4	0	9	8	3	5	77
Sektor państwowy	2	4	15	11	1	9	99
Sektor prywatny	0	3	14	7	2	11	121
Spółdzielczość	0	0	0	12	0	0	10
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 125 zł	2	8	13	4	1	11	107
125 - 199	2	4	13	7	1	9	85
200 - 274	1	2	19	9	3	9	175
275 - 324	3	0	16	11	0	12	92
325 i powyżej	3	0	16	11	2	7	171
Ocena własnych war. mater.							
Złe	3	5	16	6	2	11	216
Średnie	2	2	16	8	0	11	310
Dobre	1	1	14	11	3	7	149
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	4	0	33	14	0	9	43
Raz w tygodniu	2	2	16	7	2	12	405
Kilka razy w roku	1	4	14	10	2	9	169
W ogóle nie uczestniczy	0	0	1	9	2	1	54
Poglądy polityczne							
Lewica	1	4	5	8	2	2	140
Centrum	3	3	8	10	1	11	206
Prawica	1	1	31	6	2	6	196
Trudno powiedzieć	3	2	17	9	1	24	131